

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΘΕΜΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΓΝΩΜΕΣ
----------------	------	----------	--------------	------------	--------	--------

Κατεπείγον το «κούρεμα» του χρέους

Πολλαπλασιάζονται οι δυσκολίες όσο η κρίση στην Ευρωζώνη κλιμακώνεται - Η νέα πρόταση του Δημοσίου και η απάντηση των τραπεζών

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΖΗΡΑ**

Υπό το βάρος της επέκτασης της κρίσης στον πυρήνα της Ευρωζώνης, η ελληνική αλλά και οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις επείγονται να κλείσουν το θέμα του «κουρέματος» του χρέους. Η μεν Ευρωζώνη θέλει να επισπευσθούν οι διαδικασίες για να αρθεί ένας από τους πολλούς παράγοντες αβεβαιότητας που επηρεάζουν την εξέλιξη της κρίσης. Η Ελλάδα, από την πλευρά της, επείγεται να ολοκληρωθεί η συμφωνία της 27ης Οκτωβρίου πριν την ανατρέψουν απρόβλεπτες εξωγενείς καταστάσεις και οδηγηθεί σε μια εκούσια ανεξέλεγκτη χρεοκοπία.

Όσο περνούν οι μέρες, όλοι οι παράγοντες αντιλαμβάνονται ότι οι δυσκολίες του εγχειρήματος είναι πολλές και ενδέχεται να πολλαπλασιαστούν, όσο η κρίση στην Ευρωζώνη κλιμακώνεται και οι κυβερνήσεις αδυνατούν να

θα είναι 20 και 30 ετών, ανάλογα με το πότε θα έλγαν οι υφιστάμενοι τίτλοι, θα έχουν επιτόκιο 4,5%, 10ετή ή 20ετή περίοδο χάριτος και θα διέπονται από το αγγλικό Δίκαιο. Η πρόταση απορρίφθηκε από τους εκπροσώπους των τραπεζών, επειδή επιφέρει μεγάλες απώλειες σε όρους καθαρής παρούσας αξίας (65% - 72%) για τα πιστωτικά ιδρύματα και επειδή διέπονται από το ελληνικό και όχι το αγγλικό Δίκαιο. Αντιπρότειναν την ανταλλαγή των υφιστάμενων ομολόγων με νέα στο 50% της αξίας τους, 30ετούς διάρκειας, επιτοκίου 8% και επιπλέον την παροχή εγγυήσεων αξίας 30 δισ. ευρώ. Οι δύο πλευρές συμφώνησαν να ξαναβρεθούν την ερχόμενη Τρίτη ή Τετάρτη.

Αιτήματα εξαιρέσεις

Δεύτερο σημαντικό πρόβλημα που ανέκυψε είναι ότι κινεζικά κρατικά funds που έχουν στην κατοχή τους ελληνικά ομόλογα ύψους τουλάχιστον 10 δισ. ευρώ αρνούνται να συμμετάσχουν στο PSI+, υποστηρίζοντας ότι επειδή είναι κρατικοί φορείς (official sector) θα πρέπει να εξαιρεθούν όπως η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο κ.ά. Ανάλογα αιτήματα έχουν διατυπωθεί και από τις γερμανικές «κακές τράπεζες», που βρίσκονται υπό τον απόλυτο έλεγχο της κυβέρνησης του Βερολίνου. Έτσι, είναι δύσκολο να συγκεντρωθεί το απαιτούμενο ποσοστό συμμετοχής, που πρέπει να φτάσει τουλάχιστον το 90% των 206 δισ. ευρώ, ώστε να θεωρείται το «κούρεμα» επιτυχημένο και το χρέος βιώσιμο. Οι επενδυτές που εκπροσωπεί το IIF και η Επιτροπή Διαπραγμάτευσης κατέχουν λιγότερο από το 70% των προς ανταλλαγή ομολόγων. Στην περίπτωση που δεν συγκεντρωθεί το απαιτούμενο ποσό, εξετάζεται το ενδεχόμενο να θεσμοθετηθούν τα λεγόμενα Collective Action Clauses (CACs), δηλαδή η υποχρεωτική συμμετοχή της μειοψηφίας στο PSI+. Σε τέτοια περίπτωση πολλοί νομικοί υποστηρίζουν ότι η ανταλλαγή δεν είναι πλέον εθελοντική, οπότε πρόκειται για κανονική χρεοκοπία. Άλλοι λένε ότι είναι «ημιεθελοντική» και συνενπώς δεν συνιστά κανονική, αλλά επιλεκτική χρεοκοπία.

Ένα τρίτο πρόβλημα είναι οι ρήτρες που περιέχουν κάποια ομολόγα του ΟΣΕ και του ΟΑΣΑ, συνολικού ύψους 150-200 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με αυτές τις ρήτρες, εάν γίνουν διαπραγματεύσεις με κατόχους άλλων ομολόγων για αλλαγή των όρων δανεισμού, τότε θεωρείται χρεοκοπία και το ποσό γίνεται άμεσα απαιτητό. Οι επιπτώσεις που θα είχε μια τέτοια εξέλιξη εξετάζονται από τους νομικούς συμβούλους του ελληνικού Δημοσίου.

Πέραν αυτών, η ολοκλήρωση του εγχειρήματος εξαρτάται από τις γενικότερες εξελίξεις στην Ευρωζώνη. Εάν οι τράπεζες πειστούν ότι πράγματι η Ελλάδα είναι μοναδική περίπτωση ενδέχεται να δεχθούν εύκολα ένα συμβιβασμό. Εάν θεωρηθούν, όμως, ότι η κρίση κλιμακώνεται και πως θα υπάρξουν αιτήματα για «εθελοντική» haircut και από άλλες χώρες, τότε είναι πολύ πιθανό να αφήσουν τα πράγματα να οδηγηθούν σε καθαρή χρεοκοπία της Ελλάδας, που θα λειτουργήσει ως αντικίνητρο για τα υπόλοιπα κράτη-μέλη. Εντός των συνόρων, γίνεται, πάντως, προσπάθεια να καταδειχθεί μια ενεργοποίηση των μηχανισμών (σ.σ.: χθες συνελήφθη γνωστός επιχειρηματίας από τον χώρο της μόδας, για χρέη προς το Δημόσιο).

Χρεοκοπία φοβάται ο Τόμσεν

Την ανησυχία του για πιθανή αποτυχία των διαπραγματεύσεων στο πρόγραμμα ανταλλαγής των ελληνικών ομολόγων (PSI) και τον κίνδυνο να οδηγηθεί η Ελλάδα σε ανεξέλεγκτη χρεοκοπία (a non voluntary outcome), εκφράζει, σύμφωνα με έγκυρες πληροφορίες από το ΔΝΤ, ο κ. Πόουλ Τόμσεν στην έκθεσή του, την οποία παρέδωσε στα μέλη του Δ. Σ. του Ταμείου. Με βάση τις εκτιμήσεις του κ. Τόμσεν, το Δ. Σ. θα εξετάσει στην αιριανή του συνεδρίαση την πορεία της ελληνικής οικονομίας. Αν και αναμένεται να εγκρίνει την εκταμίευση της έκτης δόσης, αναπτύσσεται έντονος προβληματισμός για το κατά πόσον το ελληνικό χρέος θα είναι βιώσιμο. Σε μια τέτοια περίπτωση τίθεται εν αμφιβόλω, λόγω καταστατικού κωλύματος, η συμμετοχή του ΔΝΤ στο νέο πρόγραμμα χρηματοδότησης της Ελλάδας. Η έκθεση κάνει λόγο για σημαντικούς κινδύνους που απορρέουν από την αβεβαιότητα που παρατηρείται στην Ευρωζώνη κι επισημαίνει την ανάγκη να υπάρξει σχεδόν πλήρης συμμετοχή των ιδιωτών πιστωτών. Οι αρμόδιοι του Ταμείου θα είναι στην Αθήνα από τις 12 έως τις 16 Δεκεμβρίου. Παράλληλα, ο Αμερικανός υπ. Οικονομικών, Τ. Γκάιτνερ, προτίθεται να μεταβεί εορτασμένο στην Ευρώπη τις επόμενες ημέρες για να κρούσει τον κώδωνα του κινδύνου ώστε να αποφευχθεί credit crunch.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΕΛΛΙΣ

Η πρόταση του Δημοσίου για το PSI+

Για ομόλογα που λήγουν από το **2012 έως το 2014**

Για κάθε 100 ευρώ

α) 30 ευρώ σε νέο 20ετές ομόλογο με ελληνικό δίκαιο, επιτόκιο 4,5% και 10ετή περίοδο χάριτος

β) 20 ευρώ σε ομόλογο του EFSF

Η πρόταση του IIF

β) Για τα εναπομένοντα ομόλογα ανταλλαγή με 30ετή ομόλογα με αγγλικό δίκαιο και επιτόκιο 8%. Επιπλέον, εγγυήσεις αξίας 30 δισ. ευρώ από το EFSF

Κούρεμα της ονομαστικής αξίας των υφιστάμενων ομολόγων κατά 50%. Για τα εναπομένοντα ομολόγα ανταλλαγή ως εξής:

Για ομόλογα που λήγουν από το **2020 και μετά**

Για κάθε 100 ευρώ

α) 40 ευρώ σε νέο 30ετές ομόλογο, με ελληνικό δίκαιο, επιτόκιο 4,5% και 30ετή περίοδο χάριτος

β) 10 ευρώ σε ομόλογο του EFSF

Τι σημαίνει η αποτυχία του PSI+

Του **ΣΩΤΗΡΗ ΝΙΚΑ**

Τις δραματικές συνέπειες μιας ανεξέλεγκτης χρεοκοπίας θα βιώσει η Ελλάδα στην περίπτωση που δεν προχωρήσει όπως έχει σχεδιαστεί το εθελοντικό «κούρεμα» των ελληνικών ομολόγων κατά 50% (PSI+). Από την επιτυχία του εξαρτάται επί της ουσίας και η ύπαρξη ή μη της νέας δανειακής σύμβασης και του νέου οικονομικού προγράμματος έτσι όπως τα γνωρίζουμε σήμερα.

Σε περίπτωση που ο ιδιωτικός τομέας δεν συνεισφέρει όσα έχουν υπολογιστεί, τότε υπάρχουν δύο εναλλακτικές λύσεις για την Ελλάδα:

1. Θα δώσει περισσότερα δάνεια η Ευρωζώνη. Πράγμα το οποίο ο καθένας μπορεί να καταλάβει ότι αυτή τη στιγμή είναι σχεδόν αδύνατο να συμβεί, καθώς τα προβλήματα του ευρώ έχουν ξεφύγει από τη μικρή κλίμακα της Ελλάδας και το διακύβευμα πλέον είναι η διάσωση της ίδιας της Ευρωζώνης.

2. Θα αναγκαστεί η Ελλάδα να προχωρήσει μονομερώς στην εφαρμογή των αποφάσεων της 26ης Οκτωβρίου. Δηλαδή, θα επιβάλει το «κούρεμα» της αξίας των ελληνικών ομολόγων στους ιδιώτες ομολογιούχους. Κάτι που θα σημάνει χρεοκοπία και θα «σημαδεύει» τη χώρα ως μία από εκείνες που δεν εξυπηρετήσε τις υποχρεώσεις της.

Αν το PSI+ δεν υλοποιηθεί, τότε στην καλύτερη περίπτωση θα φτάσει ο Μάρτιος του 2012 και η Ελλάδα θα πρέπει να αποπληρώσει ομόλογο ύψους 14,5 δισ. ευρώ. Όμως, δεν θα έχει τα απαραίτητα κεφάλαια για να ξεκλώσει την υποχρέωση αυτή και αναγκαστικά θα υπάρχουν οι εξής δύο

δρόμοι με κοινή συνιστώσα την επιστροφή στη δραχμή:

1. Η Ελλάδα δεν αποφασίζει να εκδώσει δραχμές, αλλά συνεχίζει να παραμένει μέλος της Ευρωζώνης. Ωστόσο, με τα σημερινά δεδομένα, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) δεν θα μπορεί να δέχεται ως εγγύηση (collateral) τα ομόλογα ενός κράτους που έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του. Έτσι, οι ελληνικές τράπεζες που τόσο καιρό συντηρούνται από την χρηματοδότηση της ΕΚΤ μέσω των ομολόγων του ελληνικού Δημοσίου, θα πάνε να αποτεθούν μέρος του ευρωσυστήματος.

Δηλαδή, θα σταματήσουν να α-

Από την επιτυχία του «κουρέματος» εξαρτάται η νέα δανειακή σύμβαση και το νέο οικονομικό πρόγραμμα.

ντλούν κεφάλαια από την ΕΚΤ, ενώ είναι σαφές ότι η διατραπεζική αγορά θα παραμείνει κλειστή γι' αυτές. Αποτέλεσμα θα είναι να «στεγνώσει» κυριολεκτικά η αγορά από χρήματα, να κλείσουν πιθανότατα τράπεζες και σίγουρα θα μπουκ «λουκέτα» σε επιχειρήσεις. Κατ' επέκταση η ανεργία θα συνεχίσει να αυξάνεται, επενδυτές δύσκολα θα έρχονται σε ένα τόσο ασταθές περιβάλλον και τα προβλήματα θα διογκώνονται.

Υπό αυτές τις συνθήκες –και με δεδομένο ότι η Ευρωζώνη δεν θα ξαναδανείσει την Ελλάδα– η ελληνική κυβέρνηση θα αναγκαστεί να «κόψει»

χρήμα για να τροφοδοτηθεί η αγορά και να διασωθεί ό, τι προλαβαίνει να διασωθεί.

2. Η Ελλάδα αποφασίζει μόνη της να γυρίσει στο εθνικό της νόμισμα λαμβάνοντας υπόψη ότι έχει αποτύχει το PSI+ και δεν έχει συναφθεί νέα δανειακή σύμβαση έως τον Μάρτιο. Κάτι τέτοιο θα σήμανε άμεση χρεοκοπία. Οι εισαγωγές βασικών αγαθών θα περιοριστούν στο ελάχιστο (πετρέλαιο, τρόφιμα κ. λπ.), ενώ η Ελλάδα θα έχει ως νόμισμα τη δραχμή αλλά το χρέος της θα είναι σε ευρώ.

«Πιστωτικό γεγονός»

Οι δραματικές αυτές συνέπειες είναι γνωστές σε όλους. Για τους λόγους αυτούς η Ελλάδα και η Ευρωζώνη έχουν καταστήσει σαφές ότι εάν δεν προχωρήσει το PSI+ στην εθελοντική βάση που έχει σχεδιαστεί, τότε η χώρα θα προχωρήσει μονομερώς στη διαγραφή του 50% στα ομόλογα που κατέχουν οι ιδιώτες επενδυτές. Και αυτό βέβαια θα σήμανει «πιστωτικό γεγονός» και θα πυροδοτήσει τα ασφαλιστικά κινδύνους έναντι χρεοκοπίας της χώρας (CDS).

Ωστόσο, από τη στιγμή που η Ελλάδα συνεχίζει να έχει ευρώ και να χρηματοδοτείται από την Ευρωζώνη, η πληρωμή των CDS είναι κάτι που δεν την απασχολεί. Αλλιώς, όταν πυροδοτούνται τα CDS δεν τα πληρώνει η χώρα, αλλά εκείνοι που τα εξέδωσαν. Αυτό που έχει σημασία είναι η Ελλάδα να παραμείνει στο ευρώ και η Ευρωζώνη να λύσει τα προβλήματά της. Σε διαφορετική περίπτωση με μαθηματική βεβαιότητα –όπως υποστηρίζουν αναλυτές– η χώρα θα οδηγηθεί στη χρεοκοπία.

Οι Ευρωπαίοι προβληματίζονται με τη στάση της Νέας Δημοκρατίας

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ Π. ΤΕΡΖΗ**

Στο μικροσκόπιο των Ευρωπαίων εταίρων - δανειστών της χώρας βρίσκεται η κυβέρνηση Παπαδήμου και, φυσικά, τα τρία κόμματα που τη στηρίζουν, λίγες ημέρες μετά την τυπική έγκριση του Eurogroup για την εκταμίευση της 6ης δόσης. Τα βλέμματα των Συντηρητικών της κυβέρνησης Παπαδήμου, οι Αντώνης Σαμαρά, όχι μόνον γιατί είναι η δική του στήριξη που επέτρεψε τη συγκρότηση της κυβέρνησης Παπαδήμου, αλλά και γιατί προβάλλει ως ο επικρατέστερος νικητής των προσεχών εκλογών, όποτε κι αν αυτές διεξαχθούν.

Την ίδια στιγμή, ωστόσο, το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης μοιάζει να επικειρεί να ισορροπήσει σε δύο βάρκες, παρέχοντας αφενός ψήφους εμπιστοσύνης στην κυβέρνηση, αφετέρου δε κλιμακώνοντας παρδαία τους τόνους της αντιπολιτευτικής κριτικής. «Δίδεται η εικόνα ότι στόχος των Ελλήνων συντηρητικών ήταν η εξασφάλιση της 6ης δόσης, όπως άλλωστε ήταν και η αρχική επιδίωξη του κ. Σαμαρά, και όχι η ομαλή εξέλιξη του PSI και η έγκριση του νέου προγράμματος προσαρμογής» σχολιάζει προ ημερών στέλεχος της Επιτροπής, προσθέτοντας πως «ακόμη και οι αναφορές των στελεχών του κόμματος της

«Δίδεται η εικόνα ότι στόχος των Ελλήνων συντηρητικών ήταν η εξασφάλιση της 6ης δόσης και όχι η ομαλή εξέλιξη του PSI+».

Ν. Δ. για τους κινδύνους κατάρρευσης της Ευρωζώνης δεν δείχνουν τίποτε άλλο από την εμφανή διάθεσή τους να αποστασιοποιηθούν από την κυβέρνηση Παπαδήμου».

Πέραν των επίσημων δηλώσεων του κ. Σαμαρά, οι τοποθετήσεις των γαλλικών στελεχών, τα «αντιπολιτευτικά μέτωπα» που ανοίγει η Συγγρού και η επίσημη θέση της για τον χρόνο των εκλογών (19 Φεβρουαρίου) περιλαμβάνονται, καθημερινώς, στο περιεχόμενο της ενημέρωσης που έχουν οι αξιωματικοί των Βρυξελλών αλλά και οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις. Η Συγγρού μόνο για δύο ημέρες, στην αρχή της εβδομάδας και μέχρι την τυπική έγκριση της εκταμίευσης, επέβαλε μία σχετική «αφωνία» στα στελέχη της. Αμέσως μετά, τα βέλη βγήκαν από το φαρέτρα. «Είναι γελασμένοι όσοι θεωρούν ότι οι δηλώσεις για... εσωτερι-

Ο πρόεδρος της Ν.Δ. κ. Αντώνης Σαμαράς, παρέχοντας ψήφο εμπιστοσύνης στην κυβέρνηση και ανεβάζοντας ταυτόχρονα τους αντιπολιτευτικούς τόνους, προσπαθεί να ικανοποιήσει δύο εκ διαμέτρου αντίθετες πτέρυγες στο κόμμα του.

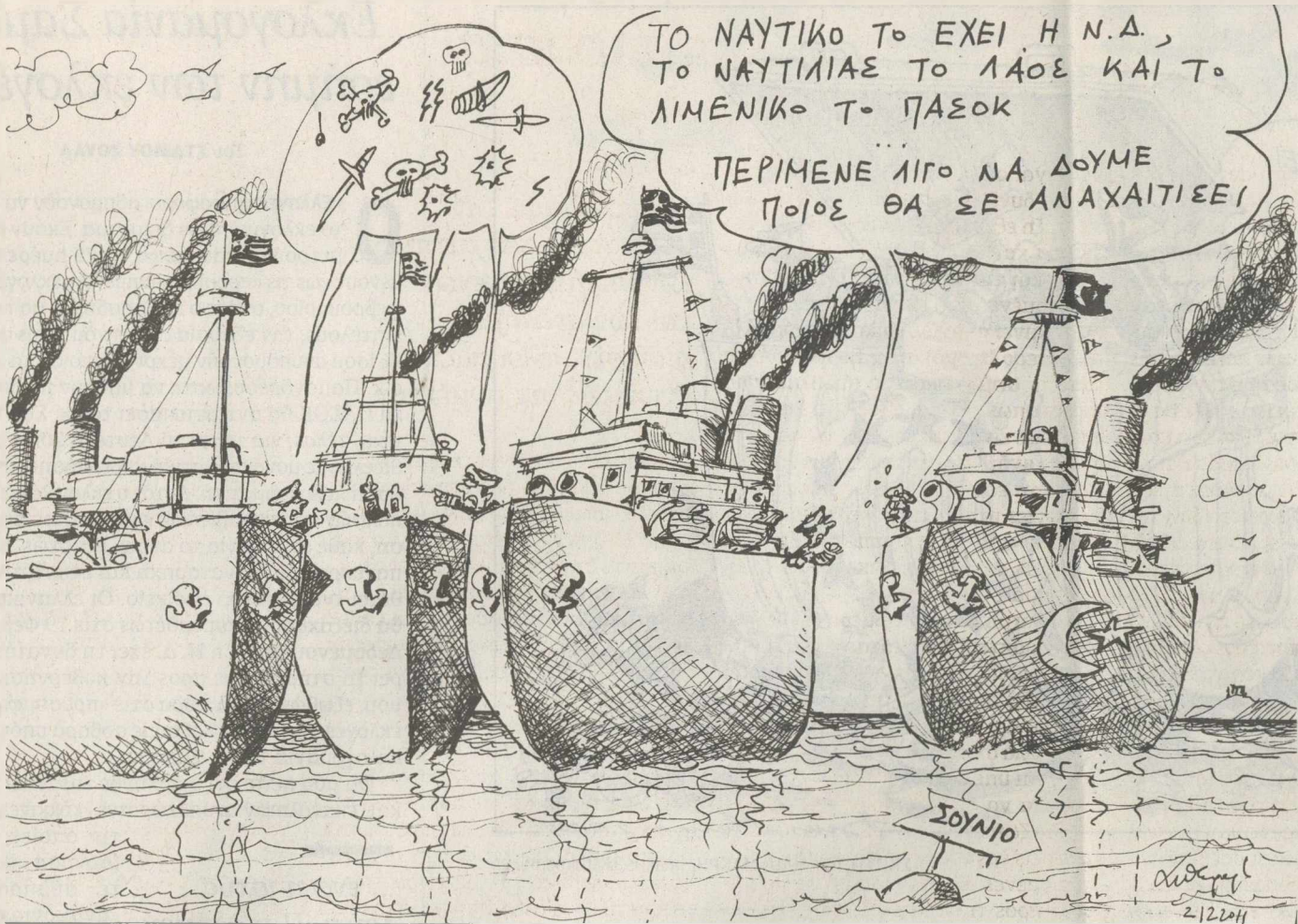
κή κατανάλωση παραμένουν εντός των εθνικών συνόρων» σχολιάζει, σχετικά, γαλάζιο κοινοβουλευτικό στέλεχος με ισχυρό δικτυο διεθνών επαφών. Και η εικόνα που μεταφέρεται, όπως επιβεβαιώνει η ίδια πηγή, δεν απέχει από αυτή που έχουν πολλοί εντός των τειχών, ότι δηλαδή ο κ. Σαμαράς εκών - άκων στήριξε την κυβέρνηση Παπαδήμου, χωρίς πάντως να επιθυμεί να μπει και στο κάδρο της καθημερινής πολιτικής διαχείρισης που αυτή θα ασκήσει.

Η αλήθεια είναι ότι ο πρόεδρος της Ν.Δ. καλείται να ικανοποιήσει δύο εκ διαμέτρου αντίθετες πτέρυγες στο κόμμα του. Ως αποτέλεσμα, ο κ. Σαμαράς ναι μεν ανεβάζει τους τόνους της κριτικής προκειμένου να κατευθάσει την, ιδιαιτέρως, δραστήρια και εννοχλημένη από τη στήριξη στην κυβέρνηση, «δεξιά πτέρυγα» (σ. σ.: την οποία προσωποποιούν, μεταξύ άλλων, στελέχη όπως οι Π. Καμμένος, Γ. Μανώλης, ο επικεφαλής της ΔΑΚΕ Ν. Κιουτσούκας αλλά και ο διαγραφείς Θ. Λυμπερόπουλος) όμως την ίδια στιγμή η γραμμή αυτή αμφισβητείται ευθέως από τα «μετριοπαθή» στελέχη που επιμένουν ότι πρέπει να υποστηριχθεί η προσπάθεια. Της λογικής αυτής «προστατατεί» ο υπουργός Αμυνας κ. Δημ. Αβραμόπουλος, αντίστοιχη προσέγγιση έχει ο επί των Εξ-

τερικών κ. Στ. Δήμας, αλλά και σημαντική μερίδα βουλευτών και στελεχών που επιμένουν στην «αστική» καταγωγή της Ν.Δ.

Με τη διαδικασία του PSI εν αμφιβόλω, τουλάχιστον ως προς τον χρόνο ολοκλήρωσής της, η ηγεσία της Ν.Δ. θα βρεθεί άμεσα αντιμέτωπη με δύο μείζονες προκλήσεις: την ψήφιση του προϋπολογισμού, η οποία ναι μεν αντιμετωπίζεται ως επιβεβαίωση της ψήφου εμπιστοσύνης προς την κυβέρνηση, πλην όμως σημαντικός αριθμός βουλευτών αναζητεί άρθρα προς... ιψήφιση και την αναμενόμενη επιστολή από τον πρόεδρο του Eurogroup κ. Ζαν-Κλοντ Γιουνκέρ, ως απάντηση στις έγγραφες δεσμεύσεις που ανέλαβε η ελληνική πολιτική ηγεσία. Σύμφωνα με πληροφορίες, το κείμενο του κ. Γιουνκέρ θα έχει χαρακτηρισμό «εγκυκλίου» ή, αλλιώς, ενός «οδικού χάρτη» που θα περιγράφει σαφώς τα επόμενα βήματα που θα πρέπει να κάνει η ελληνική κυβέρνηση, περιλαμβανομένων και της ψήφισης των συνοδών μέτρων για το νέο Μνημόνιο που αποφασίστηκε την 27η Οκτωβρίου, επί των οποίων θα δομεύονται τα κόμματα. Και η αντίδραση της Ν.Δ. στην επιστολή αυτή δεν αποκλείεται να λειτουργήσει ως θρυαλίδα για νέο κύκλο αντιπαράθεσης στο εσωτερικό.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΘΕΜΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΓΝΩΜΕΣ
----------------	------	----------	--------------	------------	--------	--------

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΠΕΤΡΟΥΛΑΚΗ. apetroulakis@kathimerini.gr

Γιατί μας ενδιαφέρει η κλιματική αλλαγή;

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ*

Ο κίνδυνος της κλιματικής αλλαγής γίνεται μέρα με τη μέρα περισσότερο αντιληπτός. Το 2010 ήταν μαζί με το 2005 το πιο θερμό έτος από το 1885. Και τον τελευταίο αιώνα η θερμοκρασία αυξήθηκε σχεδόν κατά 1 βαθμό Κελσίου, ως αποτέλεσμα της αύξησης των εκπομπών αερίων φαινομένων θερμοκηπίου, της καύσης υδρογονανθράκων, κυρίως ορυκτών καυσίμων, αλλά και της αποψίλωσης δασών.

Παρά την κινητοποίηση της παγκόσμιας επιστημονικής και πολιτικής κοινότητας απέναντι στους υπαρκτούς κινδύνους για τον πλανήτη από την κλιματική αλλαγή, η οποία οδήγησε στην πρώτη συμφωνία του Ρίο το 1992 και τελικά στην υπογραφή του Πρωτοκόλλου του Κιότο το 1997 για συγκεκριμένες δράσεις των κρατών ενάντια στην κλιματική αλλαγή, πολύ λίγοι άνθρωποι, σήμερα, συνεισθάνονται τη σημασία αυτών των εξελίξεων για την καθημερινή τους ζωή, για την οικονομία και για τη χώρα. Ειδικά σε μια δύσκολη συγκυρία όπως η σημερινή για την καθημερινότητα του πολίτη και την οικονομία, η σύνδεση του μέλλοντος του πλανήτη με την επίλυση των οικονομικών μας προβλημάτων δεν είναι εύκολα ορατή.

Όμως, η προσπάθεια ενάντια στην κλιματική αλλαγή, όπως δεσμεύει τη χώρα μας μέσα από τις διεθνείς συμφωνίες, όχι μόνο συνδέεται αλλά μπορεί να αποτελέσει και μοχλό κινητοποίησης τομέων με πολλαπλασιαστικά οφέλη και για την οικονομία, την απασχόληση και την παραγωγή νέου εισοδήματος. Και αυτό δεν αποτελεί τη λογιστική προσέγγιση στην κλιματική αλλαγή όπως θα μπορούσε να σπεύσει να παρατηρήσει κανείς, αλλά την περίπτωση κάθε προσπάθειας που γίνεται σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο για την προστασία του περιβάλλοντος και για τη δημιουργία συνθηκών βιώσιμης ανάπτυξης. Γιατί ο χρόνος δεν μπορεί να είναι άλλος από τη διασφάλιση μιας καλύτε-

Οι σταθμοί παραγωγής ενέργειας επιβαρύνουν πολύ το περιβάλλον, έχοντας μεγάλη συμμετοχή στο φαινόμενο του θερμοκηπίου. Το 2010 ήταν μαζί με το 2005 το πιο θερμό έτος από το 1885.

ρης ζωής για τον ίδιο τον άνθρωπο, με έναν τρόπο που όχι μόνο να μην υπονομεύει αλλά και να διασφαλίζει τις ίδιες ή και καλύτερες συνθήκες διαβίωσης για τα παιδιά μας και τις επόμενες γενιές.

Οι στόχοι και τα εργαλεία που διαθέτει η χώρα μας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής δεν είναι ανεξάρτητα από την προσπάθεια για την ανάπτυξη της οικονομίας μας και την παροχή καλύτερων συνθηκών διαβίωσης για κάθε πολίτη. Οι επενδύσεις σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας είναι ένα σημαντικό εργαλείο για να αποκτήσουμε μια οικονομία με ρολόνα και λιγότερη εξάρτηση από τον άνθρακα. Είναι όμως και πηγή νέου εισοδήματος και νέων θέσεων εργασίας για τη χώρα, ενώ ενισχύουν την ενεργειακή μας αυτονομία.

Η εξοικονόμηση ενέργειας, η προώθηση ενός νέου μοντέλου κατανάλωσης που του δίνει τη δυνατότητα ελαχιστοποίησης της κατανάλωσης ενέργειας ανεξάρτητα από την πηγή που παράγεται, μειώνουν τις εκπομπές ρύπων και θερμότητας

στην ατμόσφαιρα, αξιοποιούν κατά τον βέλτιστο δυνατό τρόπο τις κλιματικές συνθήκες της χώρας μας και συντελούν στη διατήρηση της αισθητικής του περιβάλλοντος. Όμως, η εξοικονόμηση ενέργειας είναι και ένα μέσο οικονομίας για κάθε νοικοκυριό, είναι επίσης μια πηγή ανάπτυξης και της βιοτεχνίας και οι κατασκευές.

Η μείωση των εκπομπών αερίων από τη βιομηχανία αναβαθμίζει το περιβάλλον και την ποιότητα ζωής όλων μας, ενώ ενισχύει την έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και τελικά την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας. Η προστασία των δασών με ένα εύρος παρεμβάσεων, που ξεκινούν από την κατάρτιση των δασικών χαρτών και καταλήγουν σε πολύ συγκεκριμένες ενέργειες πρόληψης και πυροπροστασίας, προφανώς ενισχύει τους πνεύμονες οξυγόνου του πλανήτη, είναι αναπόσπαστο μέρος της υποχρέωσής μας για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλον-

τος. Είναι όμως και πηγή ανάπτυξης και δημιουργίας εισοδήματος από παράλληλες δραστηριότητες αναψυχής και ψυχαγωγίας, πηγή δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και εισοδήματος από δραστηριότητες που έχουν να κάνουν με την ίδια την αξιοποίηση του δάσους.

Με απλά λόγια, η μάχη για την αποτροπή της υπερθέρμανσης του πλανήτη είναι η αυτονομία υποχρέωση της ανθρωπότητας απέναντι στη Γη που την φιλοξενεί, είναι όμως και η αυτονομία υποχρέωση κάθε κοινωνίας απέναντι στον εαυτό της και απέναντι στις επόμενες γενιές για τη διατήρηση όχι μόνο του φυσικού περιβάλλοντος, αλλά και μιας οικονομίας που αναπτύσσεται σε αρμονία με τη φύση και αξιοποιεί όλα τα πλεονεκτήματα που αυτή δίνει χωρίς να την υποβαθμίζει.

Οι στόχοι για την κλιματική αλλαγή είναι στόχοι καθοριστικής σημασίας για τη ζωή και το μέλλον του τόπου μας. Από τη Δευτέρα στο Durban της Νότιας Αφρικής οι εκπρόσωποι πάνω των 185 χωρών ξεκίνησαν πάλι τη διαπραγματεύσεις. Παρόντες είναι επίσης σαν παρατηρητές και οι σημαντικότεροι διεθνείς οργανισμοί, όπως UNEP, UNIDO, WMO, World Bank, IMO, πολλές διεθνείς περιβαλλοντικές ΜΚΟ και διεθνή εμπορικά και βιομηχανικά επιμελητήρια, εταιρείες, πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα. Παρούσα σε αυτή τη μεγάλη συνάντηση για το κλίμα θα είναι και η Ελλάδα. Για εμάς, σταθερή διεκδίκηση και προτεραιότητα είναι η δέσμευση όλων των χωρών στους στόχους για την κλιματική αλλαγή. Πιστεύουμε ότι αυτή είναι η μόνη ασφαλής διέξοδος από τους κινδύνους για τον πλανήτη, αλλά και μια ασφαλής διόδος για τη δημιουργία ενός νέου μοντέλου ανθρώπινης και πράσινης ανάπτυξης για τη χώρα μας.

* Ο κ. Γιώργος Παπακωνσταντίνου είναι υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κлиматικής Αλλαγής.

Η απαραίτητη Γενιά του Τριάντα

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΔΟΞΙΑΔΗ*

Σε κάθε δύσκολη εποχή -κι αυτή που περνάμε είναι ακραία δύσκολη- οι άνθρωποι γνωρίζουν πολύ καλύτερα τα προβλήματα από τις λύσεις, και αυτό γιατί τα προβλήματα είναι παρόντα, ολοζώντανα, ενώ οι λύσεις βρίσκονται στη σφαίρα της σκέψης και μόνο.

Όμως η μεγάλη τραγωδία των δύσκολων καιρών είναι ότι σε τυφλώνουν. Κι αυτό γιατί η σκέψη υποκαθιστά κάτω από την πίεση του φόβου και της αγωνίας αφήνοντας τη θέση της στη φαντασία, η οποία και την αντίληψη των προβλημάτων αλλοιώνει, δίνοντας στις αιτίες τους διαστάσεις μυθικές, και κατά συνέπεια κάνει αδύνατη την εξεύρεση λύσης πραγματικής, καθώς, πεισμένος από το θυμικό, ο άνθρωπος ψάχνει καταφύγιο σε μαγικές διεξόδους.

Ετσι και τώρα. Όλο και περισσότερο ο δημόσιος διάλογος μοιάζει να είναι με σχηματισμούς απλοϊκούς, που αναζητούν, μέσω του μηχανισμού ψυχικής άμυνας της προβολής, να βρουν τα προβλήματα σε δυνάμεις έξω από εμάς: τα μονοπόλια, την Ε. Ε., τη Γερμανία, τον Φ τραπέζιτη, τον Χ μεγαλοεκδότη, τον Ψ μεγαλοεργολάβο... Και ενώ κάθε στοιχείο αυτής της λίστας έπαιξε τον ρόλο του στη δημιουργία των προβλημάτων, και συνεχίζει να τον παίζει στην παρεμπόδιση των λύσεων, η προβολή σε αυτά ατόφιου του κακού μάς στερεί τη δυνατότητα να δούμε τις δικές μας ευθύνες, των κυβερνήσεων που εκλέξαμε, των κομμάτων, του κράτους, όλων ημών. Αλλά αυτό είναι ολέθριο, γιατί μόνο η ξεκάθαρη αντίληψη των ευθυνών που βρίσκονται υπό τον άμεσο έλεγχό μας θα μας επιτρέψει να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά τα προβλήματα.

Εκεί είμαστε σήμερα. Ο περισσότερο, αντί να αναζητούμε έλλογα, με όση νηφαλιότητα επιτρέπουν οι συνθήκες, το τι να κάνουμε για να σωθούμε, είτε ξεπέφτουμε στην απάθεια -είναι κι αυτή μηχανισμός άμυνας σε ακραίες καταστάσεις- είτε στρεφόμεστε στα άκρα, στις επικίνδυνες ρητορικές της ξεπερασμένης παλαιομαρξιστικής θεωρίας, του παρανοϊκού υπερεθνικισμού ή της δαιμονολογίας των προσφερόμενων παραλλαγών του λαϊκισμού. Η αποτελεσματική θεραπεία απαιτεί προηγούμενες σωστές διαγνώσεις. Όταν όμως η διάγνωση είναι τύπου μαγικού, ότι για όλα φταίνει τέρατα και δαίμονες, τότε αντί για γιατρό τρέχεις στον μάγο, με τα έσοδα και τις μαγανιές του. Κι από τέτοιους έχουμε μπόλικους, σε όλα τα κόμματα - σε κάποια, μάλιστα, είναι και επικεφαλής. Σε τέτοιο αδιέξοδο όμως, ποια είναι η λύση;

Αναζητώ την απάντηση από εντελώς παράδοξη διόδο, το εξαιρετικό νουήγιο βιβλίο του Δημήτρη Τζιόβα «Ο Μύθος της Γενιάς του Τριάντα». Ο σκοπός μου δεν είναι να το παρουσιάσω (το έκανε επαρκέστατα ο Ελισάβετ Κοτζιά στην «Κ» της 29ης Οκτωβρίου), αλλά να αναφέρω κάποιους τρόπους με τους οποίους, έμμεσα αλλά καιρία, οι προβληματισμοί του είναι πολύτιμοι στη σημερινή συγκυρία. Και αυτό γιατί αναλύοντας το βιβλίο την ουσία του πολιτισμικού προτάγματος της Γενιάς του Τριάντα, αλλά και τους τρόπους με τους οποίους αυτό διαστρεβλώθηκε στις μετέπειτα δεκαετίες από τους επικριτές του, δείχνει τελικά το πόσο, και με ποιους τρόπους, ξεστράτισαμε από αυτό που θα μπο-

ρούσαμε να είμαστε σήμερα. Η Γενιά του Τριάντα αποτελούνταν από ανθρώπους ανοιχτόμυαλους και ανοιχτόκαρδους, φρέσκα μυαλά που μπόρεσαν να κοιτάζουν τον τόπο χωρίς τότε παρωπίδες του λογιωτατισμού, του επαρχιωτισμού, του αυτιστικού εθνικισμού, της ξενομανίας ή του μιμητικού αριστερισμού. Ανοίχτηκαν τολμηρά στην Ευρώπη και στο καινούργιο χωρίς να ξεχνούσαν ούτε πού μένουν, ούτε ποια γλώσσα μιλούν, ούτε ποια παράδοση κουβαλούν. Στο βιβλίο του Τζιόβα φαίνεται καθαρά ότι αυτή η Γενιά εκφράζει τη σπουδαιότερη απόπειρα να δημοιογρηθεί ένα όραμα για την Ελλάδα που να συνθέτει δημιουργικά το αρχαίο με το μοντέρνο, το αστικό με το λαϊκό, το ανατολίτικο με το ευρωπαϊκό, το τοπικό με το κοσμοπολίτικο, το σεβαστικό με το ρηξίκελευθο.

Ο Θεοτοκάς, ο χαρακτηριστικότερος θεωρητικός εκφραστής της, έγραψε ότι ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, σαν το 1922, σπάζοντας τη συνέχεια της ψυχικής ιστορίας της Ελλάδας, διακόπηκε την προσπάθεια της Γενιάς να χτίσει ένα νέο όραμα. Η ολοκληρωστική του όμως αποτελούσε ουσιαστική ε-

Οι περισσότεροι, αντί να αναζητούμε έλλογα, με όση νηφαλιότητα επιτρέπουν οι συνθήκες, το τι να κάνουμε για να σωθούμε, είτε ξεπέφτουμε στην απάθεια είτε στρεφόμεστε στα άκρα.

θνική ανάγκη, και γι' αυτό πιστεύω πως δεν είναι διόλου τυχαίο ότι η μετέπειτα μάχη για την ιδεολογική, και όχι μόνο, κυριαρχία της χώρας από τη σοβιετιδόουλη Αριστερά και, αντιδραστικά, από μια ιδεοληπτική, στείρα εθνικοφροσύνη, περιέλαβε, ως κύριο στοιχείο της, αμφίπλευρες επιθέσεις στο ελεuthero πνεύμα της Γενιάς του Τριάντα, με αποτέλεσμα αυτό να μην μπορέσει να ξαναεκφραστεί παρά είκοσι χρόνια αργότερα, στη δεκαετία του '60. Μα πάλι το διέκοψε βίαια η δικτατορία.

Διαβάζοντας τον «Μύθο της Γενιάς του Τριάντα» του Τζιόβα σκέφτομαι ότι αυτό που ονομάζουμε «νίκη των πτηνών του Εμφυλίου» στο φαντασιακό της χώρας, μια νίκη της οποίας το χειρότερο σύμπτωμα ήταν ο εξαγιασμός του καταστροφικού λαϊκισμού του Ανδρέα Παπανδρέου της δεκαετίας του '80, και η μετέπειτα εξαχρέωση, στο αυλάκι του, της πολιτικής ζωής της χώρας, ήταν στην ουσία η ήττα του δημιουργικά ελληνικού και γόνιμα φιλελευστικού πνεύματος της σπουδαίας αυτής Γενιάς.

Κατά συνέπεια, σήμερα που κινδυνεύουμε, με δική μας κυρίως ευθύνη, να γυρουμε οικονομικά και πολιτικά από την Ευρώπη, έχοντας ταυτόχρονα διαστρέψει στο όνομα των ιδεολογιών της αρπαχτής οτιδήποτε γνήσιο και αρχοντικό ελληνικό είχαμε, η πρόκληση της αναζήτησης της Γενιάς του Τριάντα μάς ανοίγει ένα μονοπάτι στο υπόδειγμα που τόσο χρειαζόμαστε, στη θετική πολιτισμική σύνθεση που αποτελεί τη μόνη εναλλακτική στην καταστροφή.

* Ο κ. Απόστολος Δοξιάδης είναι συγγραφέας.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ

Το κατεπείγον πολιτικό ζήτημένο

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ

Η προσεκτική φαρσοκωμωδία έχει μάλλον ξεκινήσει. Με τον στρουθοκαμηλισμό που τη χαρακτηρίζει και σε περιόδους πλασματικής αμεριμνίας. Ο πνιγμός και το αδιέξοδο που βιώνει η ελληνική κοινωνία, δεν αγγίζουν τους κομματάρχους. Δεν λογαριάζουν αυτοί ούτε την οργή των πολιτών, την κοινή αγωνία και τη λύπη που τους περιτριβεί μόλις τολμήσουν να ξεμυτίσουν στο δρόμο.

Όσο αρνιόταν ο κ. Σαμαράς να δώσει και έγγραφη τη συναίνεσή του στις αξιώσεις των δανειστών μας (την είχε δώσει προφορικά και έμπρακτα), έμοιαζε να συγγεί το προεκλογικό νταβλί με την πατριωτική παλληκαριά. Και οι αντίπαλοί του εφορμούσαν προληπτικά να τον χρεώσουν εγκληματική ανευθυνότητα, τον λοιδορούσαν προκαταβολικά σαν αίτιο για την απώλεια της έκπης δόσης του δανείου και το συνακόλουθο χάος.

Ποια πραγματικά θα μπορούσε να είναι, στις σημερινές συνθήκες, η γνησιότητα της πατριωτικής παλληκαριάς; Νομίζω, το να παραδέχεται ο κ. Σαμαράς με γενναιότητα, δηλαδή με ρεαλιστική ταπεινότητα, τη συντελε-

σμένη καταστροφή της πατρίδας και το μερίδιο ευθύνης του κόμματός του (και του ίδιου προσωπικά) για τον πανικό, την ανασφάλεια, την απογνώση που φόρτωσαν σε εκατομμύρια συμπολιτών τους. Να αποδεχτεί, με ειλικρινή συντριβή, ως αναπόφευκτη τη διεθνή ανυποληψία του ελληνικού ονόματος, τις εξευτελιστικές ταπεινώσεις που του επέβαλαν οι δανειστές μας αμφισβητώντας τη συνέπεια του λόγου του, την εντιμότητά του.

Αναπόφευκτη η ανυποληψία, οργανική συνέπεια της φανυλότητας, διαφθοράς και ανικανότητας του πολιτικού προσωπικού στην Ελλάδα, δεκαετίες τώρα. Ο ίδιος ο κ. Σαμαράς ούτε διανοήθηκε να αποκόψει από το κόμμα του και να απομακρύνει από το περιβάλλον του πρόσωπα κραυγαλέου αμοραλισμού και αποδεδειγμένους ολιγώνοις - πώς λοιπόν να τον εμπιστευθούν οι δυτικοί γκαουλάιτερ του χρεοκοπημένου μας κρατιδίου;

Πατριωτική παλληκαριά και δείγμα έκτακτου ηγετικού χαρίσματος είναι η ψυχραιμία παραδοχή του εκπεσμού, γι' αυτό και αποδεκνεται ακαταμάχητο όπλο διαπραγματεύσεως. Φυσικά και δεν αρκεί μόνο μια τέτοια παραδοχή, αν δεν

Ανάκαμψη θα φέρουν όχι τα νταβλίκια προς τους δανειστές, αλλά η αποδέσμευση από τη λογική του δανεισμού.

συνοδεύεται από προτάσεις γενναίων μεταρρυθμίσεων. Τι είδους μεταρρυθμίσεων; Με την οικονομία χρεοκοπημένη, το κράτος υπό καθεστώς επιτροπείας, την εθνική κυριαρχία σε αναστολή, θα συνιστούσαν απάτη η ληϊθότητα πολιτικές προτάσεις που θα στόχευαν σε δοκιμασιολογικούς στρατηγμάτων επιστροφής στην πλασματική ευζωία, στη δανειοδοτούμενη ευμάρεια. Άλλο είναι σήμερα το πολιτικό ζήτημένο.

Το κατεπείγον πολιτικό ζήτημένο είναι η αλλαγή στο ψυχολογικό κλίμα: Θεσμικές μεταβολές και καινοτόμες πρωτοβουλίες που να κάνουν συγκεκριμένη και απτή την καταξίωση της ποιότητας στον κοινό βίο, της ποιότητας καθεαυτήν, δίχως υπονόμηση από τη χρησιμοθηρία. Να ανατραπεί ο πρωτογονισμός της μεταπολιτευτικής

επιστάσης που ταύτισε την «ανάπτυξη» με τη μηχανοποίηση της καταναλωτικής ευχέρειας, την «πρόοδο» με τον μηδενιστικό λαϊκισμό του «όλα επιτρέπονται». Να αντλήσει ο Έλληνας σήμερα αυτοσεβασμό, αξιοπρέπεια, χαρά της ζωής όχι από το σισύφειο κυνηγητό της οικονομικής ευπραγίας, την εξασφάλισή της μέσω του κομματικού παρασιτισμού, του πελατειακού κράτους, της εγωκεντρικής αυθαρχειας. Να μπορέσει να καυχωθεί ο Έλληνας για ποιοτικές κατακτήσεις συλλογικές και ατομικές.

Αν είχε έκτακτο ηγετικό χάρισμα ο κ. Σαμαράς, θα κατέβαινε σε αυτές τις εκλογές, του πανικού και του αδιεξόδου, με επαγγελματίες άλλοι επιπέδου, άλλης λογικής: Οτι θα εξασφάλιζε στην ελλαδική κοινωνία τα καλύτερα στην Ευρώπη κλασικά λυκεία (έχει το ανθρώπινο υλικό για να τολμήσει το εγχείρημα, δίχως το παραμικρό επιπλέον οικονομικό κόστος). Οτι θα αναδιάρθρωσε ριζικά τη γλωσσική διδασκαλία και τη διδασκαλία των μαθηματικών στα σχολεία, για να έχουν τα Ελληνόπουλα πρόσβαση στη γλώσσα ως λογική και στα μαθηματικά ως γλώσσα. Οτι θα ξεκινούσε τη διδασκαλία της αρχαίας ελληνικής από την τετάρτη του Δημοτι-

κού, σαν παιχνίδι, ως το τέλος του Λυκείου σαν άσκηση της κριτικής σκέψης.

Με τέτοιου είδους επαγγελίες θα κατέβαινε στις εκλογές ο κ. Σαμαράς, αν είχε πατριωτική παλληκαριά και ηγετικό χάρισμα. Θα γνωστοποιούσε ονόματα, καταξιωμένους πολίτες, που θα τους είχε επιστρατεύσει να συντάξουν νέο Δημοστούπαλληλικό Κώδικα, ικανόν να μεταβάλει τη δημοσιούπαλληλία σε πεδίο ανάδειξης των αρίστων (και όχι της ρουσφετολογικής σαβούρας). Να είναι τιμή και αξίωμα ο τίτλος του κρατικού λειτουργού, στίβος για τους προικισμένους με δημιουργική φαντασία και κοινωνική ευαισθησία.

Το κράτος πολλαπλασιάζει τα έσοδά του, όταν αμείβει (με τη φορολογική του πολιτική) την παραγωγική πρωτοβουλία και τόλμη, είτε του μικρού πριουσίας αγρότη είτε του γενναίου επενδύσαντα επιχειρηματία. Αν στην άσκηση πολιτικών πρωτείων η καταξίωση της ποιότητας, η συλλογικότητα ξαναγίνεται κοινωνία, ξεριζίζεται η ζούγκλα. Η ελληνική κοινωνία θα ανακάμψει, όχι με νταβλίκια προς τους δανειστές, αλλά αν αποβάλει τη λογική του δανεισμού, που τη γέννησε το κομματικό ρουσφετολογικό κράτος και ο ε-

κβιαστικός, γκανγκστερικός συνδικαλισμός, αυτό το κερκινώμα καταξίωσης της αδιαντροπιάς, της συμφορονολογικής κτηνωδίας.

Απλές αλήθειες, στέρεες, ικανές να αλλάξουν το κλίμα, να χτίσουν ανάκαμψη. Έχουν ένα ελάττωμα: Δεν κατακτώνται με μόνη την κατανόηση. Προϋποθέτουν κερδισμένη με μόχθο ατιδιοτέλεια, έξοδο από το εγώ - κι αυτό όχι για να πειθαρχήσει ο άνθρωπος σε κώδικες Ηθικής και συστήματα «αξιών», ρομαντικές ουτοπίες για ψυχολογική κατανάλωση, αλλά μόνο για τη χαρά της αυταπάρνησης, τη χαρά να κοινωνεί τη ζωή, να τη μοιράζεται. Να χαιρείται την τιμή καταξίωσης της ποιότητας, «τον έπαινο του Δήμου και των Σοφιστών», τα δύσκολα και τ' ανεκτίμητα Εύγε».

Την επαφή με την πραγματικότητα αυτές τις ποιότητες την έχουν χάσει οι κομματάνθρωποι. Και πρόκειται για απώλεια αρμοδιότητας ψυχιάτρων. Πρέπει κατεπείγοντως να τους στείλουμε στα σπίτια τους. Να ιδιωτεύσουν.

* Ο κ. Χρήστος Γιανναράς είναι ομότιμος καθηγητής Φιλοσοφίας του Παντείου Πανεπιστημίου.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΘΕΜΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΓΝΩΜΕΣ
----------------	------	----------	--------------	------------	--------	--------

Τα προβλήματα «κάτω από το χαλί»

Της ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

Δύο **συμβάντα** την περασμένη εβδομάδα, το ένα στη Βρετανία και το άλλο στην Ουγγαρία, ήρθαν να επιβεβαιώσουν, με τον πλέον εμφανή τρόπο, τη συντηρητική στροφή των κοινωνιών. Κατ' αρχάς, ήταν η δήλωση του παρουσιαστή του BBC Τζέ-ρεμι Κλάρκσον, σε τηλεοπτική εκπομπή, ότι θα του-ρέκιζε μπροστά στις οικογένειές τους όλους τους δημοσίους υπαλλήλους (περίπου ένα εκατομμύριο) που συμμετείχαν στην απεργία της περασμένης Τετάρτης, διαμαρτυρούμενοι για τις περικοπές στις συντάξεις τους. Κατά δεύτερον στην Ουγγαρία, νόμος που ψηφίστηκε με μεγάλη πλειοψηφία στη Βουλή, θέτει εκτός νόμου τους αστέγους, που εφεξής θα πληρώνουν πρόστιμο 450 ευρώ ή θα φυλακίζονται όταν συλλαμβάνονται να κοιμούνται στο δρόμο.

Η οικονομική κρίση, η αναξιοπιστία της πολιτικής, μαζί με την έξαρση του ατομικισμού, την έλλειψη συλλογικού οράματος, τις ακρότητες του δημοσίου λόγου, τις υπερβολές των μέσων ενημέρωσης ενισχύουν τις συντηρητικές δυνάμεις και ωθούν τους πολίτες σε ολοκληρωτικές επιλογές, τόσο προς τα αριστερά όσο και προς τα δεξιά. Στη στράτευση απέναντι σε έναν απόλυτο εχθρό, εν προκειμένω, τους απέργους και τους αστέγους.

Ωστόσο, η φιλοσοφία πάνω στην οποία εδράζονται οι αντιδράσεις του εί-

δους έχει να κάνει με νοοτροπίες παλιές, από καταβολής αστικής κοινωνίας, που, απλώς σήμερα, εκφράζονται και πάλι ανενδοίαστα.

Υπάρχουν, λοιπόν, και σήμερα άνθρωποι για τους οποίους η απεργία δεν είναι απλώς μια απορρύθμιση ή μια λάθος επιλογή, αλλά μια σκανδαλώδης πράξη, ένα έγκλημα ηθικής τάξης, ένα ανυπόφορο γεγονός, που διαταράσσει τη φυσική τάξη του κόσμου. Πρόκειται για μια αντίληψη που συχέει την πολιτική ουσία των πραγμάτων με τη φυσική τους ύπσταση. Δηλαδή, γι' αυτούς, οι απεργιοί όχι μόνο παραβιάζουν την πολιτική νομιμότητα («αυτοί παίρνουν χροστές συντάξεις κι εμείς δουλεύουμε», είχε πει ο Κλάρκσον), αλλά και τη φυσική νομοτέλεια, θίγουν τη λειτουργική βάση της κοινωνίας.

Στην ίδια ακριβώς φιλοσοφία βασίζεται η στάση κατά των αστέγων. Απεργία και άστεγοι είναι καταστάσεις απαράδεκτες για όσους ενκολλούν από αυτές –και εννοείται η πλειονότητα–, οι οποίες προκαλούν τη λογική τους. Μια λογική γραμμική, θεμελιωμένη σε μια αυστηρή αντιστοιχία αιτίας-αποτελέσματος (π. χ. απεργία = ταλαιπωρία πολιτών, άστεγοι = υποβάθμιση άσπεως), η οποία δεν χωράει άλλους παράγοντες, σύνθετες αιτίες. Ο πολίτης που ταλαιπωρείται από την απεργία δεν έχει κάτι με τον άνθρωπο, δεν αντιπαράθεται στο άτομο, αλλά στον ενοχλητικό απεργό (ποιοι δεν αγανακτεί όταν λόγω συχνών απεργιών στα ΜΜΜ δεν μπορεί να μετακινηθεί;), θεωρώντας τον ένα μικρό ξεκομμένο τμήμα της κοινωνίας. Δεν αντιπαράθεται στον φτωχό, αλλά στον ρυπαρό άστεγο, που η εικόνα του στενοχωρεί (ποιοι δεν δυσορετούν τα ανθρώπινα «ανορήματα» στα πάρκα, στα πεζοδρόμια, στις στοές;), τοποθετώντας τον στο απόλυτο απόμακρο περιθώριο της κοινωνίας. Και σε αυτό το σημείο γίνεται η μεγάλη παρεξήγηση. Στην κοινωνία, όλα έχουν σχέση με όλα. Δεν μπορεί να υπάρχουν κοινωνικές συνθήκες που δημιουργούν αστέγους και, ταυτόχρονα, αυτοί να είναι αόρατοι στους υπολοίπους. Υπάρχει μια αλληλεπίδραση, μια συνοχή ανάμεσα στις κοινωνικές λειτουργίες. Η εμφάνις δυστυχία, όπως και η απεργία, κάνουν εμφανή αυτήν ακριβώς την αόρατη, ανομολόγητη, αλλά ισχυρή συνοχή.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΙΝΗ. imakris@kathimerini.gr

Τα αποδεικτικά της κρίσης

Του ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΤΑΓΚΟΥ

Ακόμη και στην Ελλάδα, όπου ο ιδιωτικού διαλόγου διεξάγεται εκτός πραγματικότητας, η αναφορά στα αληθινά στοιχεία είναι χρήσιμη, έστω και αν έρχεται με καθυστέρηση. Όχι γιατί τα προσέχουν στη συντηρητική πλειοψηφία τους εκείνοι που μετέχουν και προβάλλουν συχνά με πάθος τις θέσεις τους. Έχουν όμως σημασία για τους λίγους που επιμένουν να ψάχνουν για την αλήθεια και δεν θέλουν να παρασύρονται δίχως δεύτερη σκέψη από εκείνους (πολιτικούς, δημοσιογράφους και διάφορους αυτόκλητους ή καλεσμένους αναλυτές που εμφανίζονται σε μίντια και μπλόγκ) που επιδιίδονται συστηματικά στο ευγενές άθλημα του άκρατου λαϊκισμού.

Πριν από δύο εβδομάδες περίπου, η «Καθημερινή» δημοσίευσε κάποια άκρας διαφωτιστικά στατιστικά στοιχεία που προέκυψαν από τις δηλώσεις των φορολογουμένων για τα εισοδήματα του σωτηρίου έτους 2009. Το 2009 η Ελλάδα βρισκόταν ήδη σε ύφεση, αλλά ελάχιστα το καταλάβαιναν τότε, αυτοί που το γνώριζαν το έκρυβαν και η ελληνική κοινωνία ζούσε αμέριμη με δανεικά χρήματα. Η χώρα βρισκόταν σε ύφεση από το 2008 (-0,3% συρρικνώθηκε το ΑΕΠ) και το 2009 η ύφεση κτύπησε το -3,2%, γεγονός που αποκρύπτουν σήμερα οι κραυγαλέοι λαϊκιστές που αποπροσανατολίζουν τον κόσμο από τα ραδιόφωνα, τις τηλεοράσεις ή το βήμα της Βουλής.

Στα μέσα του 2009, επίσης, οι αρμόδιοι οικονομολόγοι του ΔΝΤ συνέταξαν μία έκθεση στην οποία επεσήμαιναν ότι η οικονομική κατάσταση στην Ελλάδα βγαίνει εκτός ελέγχου και η χώρα οδεύει προς πτώχευση. Την έκ-

θεση αυτή το ΔΝΤ την «κατάπιε» γιατί διαμαρτυρήθηκε η ελληνική κυβέρνηση και ο τότε πρόεδρος της ΕΚΤ Ζαν Κλοντ Τρισέ απέκλειε κάθε σκέψη χρεοκοπίας χώρας-μέλους της Ευρωζώνης. Την αποκάλυψη την έκανε στις

Το 2009, το 70% των φορολογουμένων δήλωσε επίσης εισόδημα κάτω από 12.000 ευρώ, που ήταν το αφορολόγητο όριο εκείνη την εποχή, αλλά πάνω από το 50% διέθετε αυτοκίνητο.

7 Νοεμβρίου σε πρωτοσέλιδο δημοσίευσή της η «Ιντερνέσιοναλ Χέραλντ Τρίμπουν», που σημαίνει ότι η κατάσταση της ελληνικής οικονομίας ήταν γνωστή. Την ίδια εποχή ο Γιουνκέρ έστειλε σήμα κινδύνου με επιστολή προς την ελληνική κυβέρνηση.

Ωστόσο, το 2009, δεύτερο έτος ύφεσης και προειδοποιήσεων για την πορεία της ελληνικής οικονομίας, 512.275 Έλληνες φορολογούμενοι αγόρασαν αυτοκίνητο ή μηχανή και οι 118.699 ακίνητο. Ενδεχομένως, οι αριθμοί αυτοί να μην περιλαμβάνουν τους πολίτες που λειτουργούσαν αποκλειστικά στο πλαίσιο της μαύρης οικονομίας και δεν υπήρχαν στους καταλόγους της εφορίας. Από το συγκεκριμένο στοιχείο και μόνο γίνεται φανερό ότι ενώ η χώρα βούλιαζε, οι Έλληνες ευμερούσαν, αν και το 70% των 8.451.733 φορολογουμένων δήλωνε εισόδημα κάτω από 12.000 ευρώ τον χρόνο, που ήταν το αφορολόγητο όριο εκείνη την εποχή, αλλά πάνω από

το 50% διέθεταν αυτοκίνητο. Δείγματα εκτεταμένων φοροδιαφυγής...

Υπάρχουν όμως και άλλες αποδείξεις που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι το καράβι αρμένιζε στραβά και θα έπεφτε οπωσδήποτε στα βράχια. Το σύνολο των φορολογουμένων εκείνου του έτους, τα 2.342.865 (36%) ήταν συνταξιούχοι, τα 3.058.590 μισθωτοί και σχεδόν άλλοι τόσοι οι αυτοαπασχολούμενοι από τους οποίους προέρχεται το μεγαλύτερο μέρος της φοροδιαφυγής. Είναι ωστόσο φανερό ότι ένα τόσο υψηλό ποσοστό συνταξιούχων δεν μπορούσαν να α-ντιέξουν τα ασφαλιστικά Ταμεία. Ανεξήγητο επίσης είναι το γεγονός ότι σε μία χώρα όπου η ιδιοκατοίκηση φτάνει ή ξεπερνάει το 80%, τα στοιχεία έδειξαν μόνο τέσσερις στους δέκα να μένουν σε δικό τους σπίτι και μόνο 910.470 άτομα να καταβάλλουν ενοίκιο κύριας κατοικίας. Οι υπόλοιποι δηλαδή πού ζουν;

Τα παραπάνω αναφέρονται ενδεικτικά για να θυμίσουν πώς και γιατί φτάσαμε στην κρίση και ταυτόχρονα ότι η Ελλάδα δεν μπήκε σε αυτήν με την έναρξη της στον μηχανισμό στήριξης και το Μνημόνιο, αλλά πιο πριν. Τώρα βέβαια έχει να αντιμετωπίσει και την κρίση της Ευρωζώνης, που όμως η λογική λέει ότι δεν θα οδηγήσει στη διάλυσή της. Τα συμφέροντα είναι τεράστια και η κατάρρευση του ευρώ δεν ωφελεί κανέναν. Πιθανώς όμως να οδηγήσει σε σταδιακή αλλαγή πολιτικής για να αντιμετωπιστούν η ύφεση και η ανεργία. Κάτι τέτοιο θα προσέφερε ανακούφιση στην Ελλάδα και τους πολίτες της, αρκεί να παραμείνει στην Ευρωζώνη. Και για να παραμείνει στην Ευρωζώνη πρέπει οπωσδήποτε να εξορθολογίσει το σύστημα σε όλες τις μορφές του.

Εκλογομανία Σαμαρά ερήμην των εκλογέων...

Του ΣΤΑΜΟΥ ΖΟΥΛΑ

ΟΙ Έλληνες ψηφοφόροι αδημονούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα. Έχουν αρχίσει να μετρούν αντίστροφα τις 75 ημέρες που απομένουν έως τις «προσυμφωνημένες» εκλογές της 19ης Φεβρουαρίου, οπότε ο κ. Παπαδήμος θα παραδώσει, επιτέλους, την εξουσία στους νόμιμους φορείς της. Εξ ίσου ανυπομονούν μέχρι να ανοίξει τα χαρτιά του ο κ. Παπανδρέου, ώστε να μάθουν με ποιον πνέτ το ΠΑΣΟΚ θα αντιμετωπίσει τον κ. Σαμαρά. Αγχυνται, τέλος, για το αν τη Δευτέρα 20 Φεβρουαρίου θα έχουμε μονοκομματική κυβέρνηση ή αν μας χρειαστεί πολυκομματική. Αυτός ο εκλογικός οίστρος των πολιτών έχει παραμερίσει κάθε κατ'φύλαξη για την κρίση, κάθε αγωνία για το αύριο. Ευτυχώς. Μέσα στην πανευρωπαϊκή αναταραχή και ρευστότητα η Ν. Δ. θέτει ένα σταθερό στοιχείο. Οι ελληνικές εκλογές θα διεξαχθούν ανυπερθέτως στις 19 Φεβρουαρίου. Δεδομένου δε ότι η Ν. Δ. έχει τη δυνατότητα να άρει τη στήριξη της προς την κυβέρνηση Παπαδήμου, εξωθώντας τη χώρα στις «προσυμφωνημένες» εκλογές, πρέπει να λάβουμε σοβαρά υπόψη μας την εκλογομανία του κ. Σαμαρά.

Θα μου πείτε ότι ο αρχηγός της Ν. Δ. έχει θέσει κατ' επανάληψιν ανυποχώρητες «κόκκινες γραμμές», τις οποίες ανήρσε.

... ενώ η ισχύς του κ. Παπαδήμου επαυξάνεται.

Η ανυποχώρητη εγγυήσεως προς τους Ευρωπαίους κ. ά.). Παράλληλα, όμως, πρέπει όλοι να απονυσούμε για τη χαώδη απόσταση που εξακολουθεί να χωρίζει την αντίληψη των ηγετικών επιτελείων των δύο κομμάτων εξουσίας από την κρίση και τη γνώμη του πολίτη. Αλήθεια, γιατί οι «εγκέφαλοι» της λεωφόρου Συγγρού, μέσα στις δεκάδες των δημοσκοπήσεων που παραγγέλλουν για την πρόθεση ψήφου, τη δημοτικότητα του κ. Σαμαρά, την ενίσχυση ή την αποδυνάμωση των μικρών κομμάτων, τις διαρροές ή τις εισορές ψήφων κ. λπ., δεν αποτολμούν και μια έρευνα για το αν η πλειονότητα των Ελλήνων επείγεται για τη διεξαγωγή εκλογών ή αν ψυχική σφόδρα για τη λήξη της «προθεσμιακής» θητείας της κυβερνήσεως Παπαδήμου; Προφανώς διότι το αποτέλεσμα μιας τέτοιας έρευνας το προδικάζουν, το φοβούνται και κάθε άλλο παρά θέλουν να επιβεβαιωθεί, όχι μόνον οι «εγκέφαλοι» της Συγγρού, αλλά και μια σημαντική μερίδα «φαιούιστο-ρικών στελεχών», που εξακολουθεί να ενδνμεί στα δύο μεγάλα κόμματα.

Όμως, αυτή η διαστρέβλωση του κοινού αισθήματος και ο στρουθοκαμηλισμός των κομμάτων επαυξάνουν τη «δοτή» πολιτική ισχύ του κ. Παπαδήμου. Ο «μεταβατικός» πρωθυπουργός έχει κάθε δύναμη και δικαίωμα να επιβάλει τη συνοχή και τον συντονισμό των υπουργών του, για την επίτευξη των συγκεκριμένων στόχων της κυβέρνησής του. Στο πλαίσιο αυτό, και αν αποδειχθούν αναποτελεσματικές οι αυστηρές συστάσεις που απήνυθεν στην τελευταία κυβερνητική επιτροπή, οφείλει να προχωρήσει άμεσα σε αποπομπές και αντικαταστάσεις υπουργών, οι οποίοι σαφώς επιχειρούν να «αυτονομηθούν» έναντι του κυβερνητικού έργου. Ευτυχώς, κατά την ολιγοήμερη θητεία της κυβέρνησεως Παπαδήμου έχουν αναδειχθεί και υπουργοί οι οποίοι αντιλαμβάνονται επαρκέστατα τον «μεταβατικό τους ρόλο» και δείχνουν αποφασισμένοι να τον υπηρέτησουν, χωρίς κομματικές παρωπίδες ή προσωπικές σκοπιμότητες. Σ' αυτούς οφείλει να στηριχθεί πρωτίτως ο κ. Παπαδήμος. Αυτοί πρέπει να αποτελέσουν και τον γνώμονα των κυβερνητικών αλλαγών, στις οποίες πιθανότατα θα υποχρεωθεί να προχωρήσει τάχιστα ο σημερινός πρωθυπουργός.

stamoszoulas@mail.com

Ο στόχος της ανάπτυξης και η παγίδα της ύφεσης

Του Θ. Κ. ΒΑΡΔΑ*

Η γραφειοκρατία αποτελεί τροχοπέδη στην προσπάθεια πραγματοποίησης των διαρθρωτικών αλλαγών, οι οποίες πρέπει να συνεχιστούν με αμείωτο ρυθμό.

ρας και αυξάνει την πιθανότητα δημιουργίας πιστωτικού γεγονότος.

Η συμμετοχή ιδιωτικών ομολόγων υπολογίζεται σε 200 δισ. ευρώ. Με άμεση καταβολή έναντι 30 δισ. η απομείωση της παρούσας αξίας του υπολειπομένου χρέους των 170 δισ. κατά 50% συνεπάγεται μείωσή του κατά 85 δισ. Επιδιώξει πρέπει να είναι και η συμμετοχή στην επιμήκυνση των δανείων των μελών της τρώικας όπως προέβλεπε η συμφωνία της 27ης Ιουλίου.

Β. Να υπάρξει πενταετής περίοδος χάριτος, έτσι ώστε με την εξοικονόμηση από τη μη πληρωμή τόκων να εξασφαλιστούν πόροι ύψους 20 δισ. ευρώ για τη χρηματοδοτική στήριξη της ανάκαμψης - ανάπτυξης της οικονομίας.

Η κύρια ωφέλεια θα προέλθει από την επιμήκυνση της διάρκειας δανεισμού στα 30 χρόνια, ήτοι από τη βελτίωση της ρευστότητας του χρέους, τη μη μεταβολή της αξίας των χαρτοφυλακίων των ασφαλιστικών

Ταμειών λόγω του ότι δεν θα αλλάξει η ονομαστική αξία των ομολόγων (το ίδιο μπορεί να ισχύει και για τα χαρτοφυλάκια των τραπεζών όσον αφορά την επάρκεια αλλά όχι και τη ρευστότητα την οποία έτσι και αλλιώς στερούνται), την πενταετή περίοδο χάριτος για την αποπληρωμή των τόκων, υπό την προϋπόθεση χρησιμοποίησης των σχετικών πόρων για την ανάκαμψη - ανάπτυξη της χώρας, μόνη λύση που μπορεί να διασφαλίσει τη μεσο-μακροχρόνια βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών.

Οι στόχοι της νέας κυβέρνησης πρέπει να είναι η συνέχιση της προσπάθειας δημοσιονομικής σταθεροποίησης και η εξειδίκευση της συνολικής στρατηγικής επενδύσεων με στόχο την οικονομική ανάπτυξη στην Ελλάδα.

Α. Σημαντικό ρόλο καλείται να παίξει η Ε. Ε., η οποία με «πολιτική» απόφαση θα πρέπει να προχωρήσει στην πραγματοποίηση εξωγενών επενδύσεων για ένα νέο Σχέδιο

Μάρσαλ. Προς τούτο απαιτείται η ενεργοποίηση της ΕΤΕπ, η δημιουργία εξειδικευμένων επενδυτικών τράπεζας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 4 και 12 της συμφωνίας της 21/7/2011, την οποία πρέπει να επαναφέρουμε στη διαπραγμάτευση.

Β. Η αξιοποίηση 20 δισ. από πόρους μη πληρωμής τόκων για μια πενταετία, η απορρόφηση των 14 δισ. των πόρων του ΕΣΠΑ, η αφιέρωση του 50% των πόρων από την αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας, των αποκρατικοποιήσεων - ιδιωτικοποιήσεων και των πόρων από το ταμείο των ευρωπαϊκών εξωγενών επενδύσεων (επένδυση «Ηλιος», τιτλοποίηση δημοσίων περιουσιών κ. λπ.) και η διάθεση αυτών για ανάπτυξη, θα οδηγήσουν σε ένα αρχικό «επενδυτικό» σοκ.

Σε συνδυασμό με τη μείωση των φορολογικών συντελεστών, την αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας κ. λπ. θα οδηγήσει στην αποτελεσματική και διατηρήσιμη «επανεκκίνηση» της οικονομίας, μέσω ιδιωτικών, εγχώριων και ξένων επενδύσεων Γ. Παράλληλα πρέπει να συνεχιστεί αμείωτη η προσπάθεια πραγματοποίησης των διαρθρωτικών αλλαγών, η εξάλειψη της γραφειοκρατίας και η επίτευξη των στόχων της δημοσιονομικής προσαρμογής μέσω μείωσης της δημόσιας δαπάνης και σύλλληψης της φοροδιαφυγής.

Στο πλαίσιο αυτού του μίγματος συνδυασμένων αναπτυξιακών και σταθεροποιητικών πολιτικών θα επιβεβαιωθεί η θέση της χώρας να παραμείνει στην Ευρωζώνη και στην Ε. Ε., βγάζοντας έτσι την οικονομία από την οικονομική και υφιστάκη παγίδα στην οποία έχει περιπέσει λόγω του φόβου καταναλωτών και επενδυτών για πιθανή έξοδο της χώρας από την Ευρωζώνη και επιστροφή της στην δραχμή.

* Ο κ. Θ. Κ. Βάρδας είναι οικονομολόγος, πρόεδρος του ΣΕΛΠΕ.

Φθάσαμε στο παρά πέντε

Του ΜΙΝΩΑ Α. ΖΟΜΠΑΝΑΚΗ*

Η Ευρώπη αποφάσισε να «ξανακτιστεί» με βάση τις ισχυρές οικονομίες και τη κράτη που θα υπακούσουν σε μία σκληρή οικονομική και δημοσιονομική πολιτική. Προς το παρόν, έχουν επιλεγεί εννέα κράτη, συμπεριλαμβανομένων της Ιταλίας και της Ισπανίας. Τα υπόλοιπα από τα 17 της Ευρωζώνης βρίσκονται υπό εξέταση ή και αμφισβήτησης - βεβαίως μέσα σε αυτά βρίσκεται και η χώρα μας, η οποία κινδυνεύει να μείνει εκτός ευρωζώνης.

Ενώπων αυτών των εξελίξεων, είναι ανάγκη να γίνει μία αναθεώρηση των συμφωνιών που στήριζον σήμερα την κυβέρνηση Παπαδήμου. Πιστεύω ότι πρέπει να προσφύγουμε άμεσα στο μοντέλο της Ιταλίας, όπου δίνεται η ευκαιρία σε έναν τεχνοκράτη, τον ύψους του κ. Παπαδήμου, να διαχειριστεί τις θέσεις της χώρας του με την Ευρώπη για μία διετία, με συνεργάτες που ο ίδιος επέλεξε και που είναι αδιάφοροι στην Ευρωζώνη. Αντιθέτως, εμείς καταλήξαμε σε μία συμφωνία βραχυχρόνιας διάρκειας, που προβλέπει εκλογές εντός τριών μηνών, με 48 υπουργούς από 17 κράτη, που στήριζαν την κυβέρνηση και... την προδοκία ότι το αποτέλεσμα των εκλογών βγάλε τον κ. Σαμαρά πρωθυπουργό της Ελλάδας, άνθρωπο του οποίου η ανακολουθία λόγω και πράξεων θα πρέπει να τον χαρακτηρίζει αναξιοπύστη.

Συνεπώς, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, αφού συγκαλέσει το συμβούλιο των πολιτικών αρχηγών και τους πείσει επί' αυτού, θα πρέπει να καλέσει τον κ. Παπαδήμο και να του αναθέσει τον σχηματισμό κυβέρνησης μακροχρόνιας διάρκειας, με συνεργάτες που ο ίδιος ο κ. Παπαδήμος θα επιλέξει, ανθρώπους γνωστούς στην ευρωπαϊκή κοινότητα, έτσι ώστε να μπορέσει να διαχειριστεί το γιγάντιο έργο που είναι να καταφέρουμε να μη βγούμε εντελώς έξω από τη «νέα Ευρώπη» και ξαναγυρίσουμε ως δορυφόροι από κει που ξεκινήσαμε το 1821.

Εν κατακλείδι, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας πρέπει να πάρει σύντομα τις πράπουσες πρωτοβουλίες.

* Ο κ. Μίνωας Α. Ζομπανάκης είναι οικονομολόγος και πρώην τραπεζίτης.